

اصلی و تابع وزارت نفت است. در همین ارتباط طی ابلاغ وزیر نفت درباره پروژه‌های تولید بار اول تعداد ۱۰۴ پروژه ساخت بار اول تعریف و به کارگروه تولید بار اول معاونت علمی فناوری ریاست جمهوری از سوی وزارت نفت ارسال شده است که با اجرای آنها هزینه تأمین کالا به ۳۰ تا ۶۰ درصد نمونه خارجی کاهش می‌یابد، همچنین با به سرانجام رسیدن این طرح‌ها سالانه بیش از ۳۰۰ میلیون دلار صرفه‌جویی ارزی برای کشور حاصل خواهد شد که در شرایط تحریم رقم قابل توجهی است. از ۱۰۴ پروژه یادشده تعداد ۳۷ پروژه به مبلغ ۳۲ میلیون دلار تا مهرماه ۱۴۰۱ قرارداد امضا و تعداد ۱۹ پروژه تأیید شده و در مرحله پیگیری امضا قرار دارد و بقیه از سوی کارگروه تولید بار اول در وزارت نفت در حال بررسی است. تدوین دستورالعمل‌ها و آیین‌نامه‌ها به منظور تسهیل ورود شرکت‌های دانش‌بنیان به صنعت نفت و تخصیص امتیاز ویژه به شرکت‌های دانش‌بنیان برای ورود به فهرست بلند منابع دستگاه مرکزی وزارت نفت و افزایش قابل توجه شرکت‌های سازنده و دانش‌بنیان در فهرست بلند منابع دستگاه مرکزی به ۲ هزار و ۱۱ شرکت سازنده و دانش‌بنیان از دیگر سیاستگذاری‌ها و برنامه‌ریزی‌های مرتبط با تولید بار اول اقلام راهبردی در صنعت نفت است. کنترل و پایش خریدهای خارجی دارای مشابه تولید داخل و ابلاغ ممنوعیت خرید خارجی فهرست بیش از ۲۰۰ قلم کالای صنعت نفت افزون بر کنترل و پایش وزارت صمت، ایجاد بانک اطلاعاتی نیازمندی‌ها، نظارت و پایش بر پیشرفت و تعمیق ساخت داخل در سامانه کالای نفت و پیاده‌سازی پایلوت آن در چهار شرکت تابع وزارت نفت برای اجرای نهضت ساخت داخل صنعت نفت، برقراری ارتباطات مستمر و تشکیل نشست‌های هم‌اندیشی با انجمن‌های مرتبط با صنعت نفت و ارتباط با پارک‌های علم و فناوری در سطح کشور از طریق بازدیدهای دوره‌ای برای شناسایی ظرفیت‌های موجود در آنها از جمله سیاستگذاری‌ها و برنامه‌ریزی‌های دیگر مرتبط با تولید

بار اول اقلام راهبردی در صنعت نفت است.

اجرای پروژه‌های پیشران و انعقاد قرارداد و تفاهمنامه خرید خدمات و محصولات دانش‌بنیان

از سوی دیگر وزارت نفت در راستای حمایت از شرکت‌های دانش‌بنیان و ایجاد اشتغال با تکیه بر دانش‌بنیان کردن صنعت نفت اقدامات اجرایی را در دستور کار خود قرار داد. اجرای مفاد بند الف و بند ه تصوره ۱۸ قانون بودجه در رسته‌های اولویت‌دار صنعت نفت (از جمله بهینه‌سازی مصرف انرژی، تحول دیجیتال در صنعت نفت، افزایش ضریب بازیافت از طریق احیای چاه‌های غیرفعال، فلرینگ و بازیابی گازهای همراه، ساخت بار اول محصولات استراتژیک صنعت نفت و تکمیل زنجیره ارزش صنایع پایین‌دستی) یکی از اقدامات در این زمینه بود که با استقبال بالای شرکت‌های دانش‌بنیان همراه شد. سیاست و رویکرد وزارت نفت دولت سیزدهم، حمایت جدی از شرکت‌های دانش‌بنیان و بومی‌سازی و ساخت بار اول در صنعت نفت است، به نحوی که وزارت نفت بالغ بر ۳ هزار و ۱۰۰ میلیارد تومان و ۹۵ میلیون دلار قرارداد و تفاهمنامه با شرکت‌های دانش‌بنیان و فناور در سال ۱۴۰۱ داشته است.

از دیگر اقدامات وزارت نفت، انعقاد قراردادها و تفاهمنامه‌های خرید خدمت و محصولات فناورانه و بومی‌سازی شده از محصولات شرکت‌های دانش‌بنیان و نوپا در سطح چهار شرکت اصلی از جمله در زمینه احیای چاه‌های کم‌بازده نفتی، تولید لوله مغزی سیار برای عملیات درون‌چاهی، هوشمندسازی جایگاه‌های عرضه سی‌ان‌جی، روباتیک و ساخت روبات‌های آتش‌نشان، ساخت تجهیزات سامانه هوشمند سوخت، تولید برج‌های نور، پروژکتورهای فوق کم‌مصرف، تولید کاتالیست‌های مورد نیاز پتروشیمی و... بوده است. همچنین امضای توافقنامه بین وزارت نفت و معاونت علمی، فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان ریاست جمهوری به منظور بومی‌سازی

و ساخت تجهیزات گلوگاهی مورد نیاز صنعت نفت با حجم بازار ۲ میلیارد دلاری از دیگر اقدامات است.

احیای دیپلماسی فناوری، توسعه بازار شرکت‌های دانش‌بنیان و تعمیق همکاری‌های فناورانه مشترک

رویکرد دیگری که وزارت نفت دولت سیزدهم هم‌راستا با توسعه روابط با کشورهای همسایه و دیپلماسی فعال انرژی اتخاذ کرد، پیگیری دیپلماسی فناوری با هدف انتقال تکنولوژی به داخل و توسعه بازار شرکت‌های دانش‌بنیان داخلی در حوزه صنعت نفت بود. تعمیق همکاری‌های فناورانه مشترک و توسعه ظرفیت داخلی با بهره‌گیری از تعاملات بین‌المللی، زمینه‌ساز افزایش بهره‌وری و تقویت رقابت‌پذیری شرکت‌های داخلی خواهد شد. از دستاوردهای این تعاملات در حوزه انتقال فناوری و صادرات تجهیزات و خدمات فنی و مهندسی می‌توان به تنفیذ قرارداد و تفاهمنامه با کشورها و شرکت‌های خارجی از جمله صادرات تجهیزات پالایشگاهی به کشورهای امریکای لاتین و صادرات کاتالیست پتروشیمی به کشور روسیه برای اولین بار اشاره کرد. شایان ذکر است در پروژه تأمین قطعات یدکی و متریال تعمیرات اساسی و افزایش ظرفیت پالایشگاه ال‌پالیتوی ونزوئلا ۲۰۸ درخواست جهت خرید حدود ۲،۷۰۰،۰۰۰ قلم کالا و تجهیزات تنظیم شد و متعاقباً برای ۱۶۷۶ تأمین‌کننده/ سازنده داخلی دعوت‌نامه ارسال شد.

شایان ذکر است، کارگروه صدور خدمات فنی مهندسی وزارت نفت، در حال پیگیری امور با هدف تسهیل ارتباط شرکت‌های داخلی جهت فعالیت در سایر کشورها و تنوع بخشی به بازارهای صادراتی محصولات داخلی است. از جمله اقدامات صورت گرفته توسط این کارگروه می‌توان به ارزیابی و معرفی شرکت‌های توانمند در حوزه گازسوز کردن خودروها به کشور نیجریه، معرفی شرکت‌های توانمند و علاقه‌مند به صادرات به کشور عمان و استفاده از ظرفیت‌های صادراتی پالایشگاه‌های ازبکستان و تاجیکستان اشاره کرد.

ویژه‌نامه
صنعت نفت
«دانش بنیان»

ایران

اردیبهشت ۱۴۰۲